Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Auton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul insertiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LI.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 234. | Brașovŭ, Duminecă 23 Octomvrie (4 Noemvrie) | 1888.

Brașovŭ, 22 Octomvrie v.

Când ni-s'a făcutŭ cunoscutŭ pentru întâiașĭ dătă de cătră corespondenții noștri, că prin comunele comitatelorŭ de modelŭ au apărutŭ unŭ nou soiu de inspectorĭ școlarĭ unguresci, însărcinațĭ de organele administrative se visiteze școlele nóstre, amŭ întrebatŭ atuncĭ, décă autoritătile nóstre superióre bisericescĭ și școlare suntŭ dispuse a suferi și acestŭ nou felŭ de ingerință asupra școlelorŭ nóstre și décă nu găsescŭ cu cale a face pașii necesarĭ și a lua mĕsurile de lipsă, ca autonomia nóstră bisericéscă-școlară sĕ fiă scutită și de acéstă lovitură din partea administrațiunei.

Ce au făcutŭ autoritățile nóstre bisericescĭ-școlare nu scimŭ, dér după cele petrecute până acum și după semnele ce ni-se arată aḑĭ, se pare că n'au făcutŭ nimicŭ și că tăcerea lorŭ a încuragiatŭ pe guvĕrnulŭ ungurescŭ.

Aḑĭ cetimŭ în foile unguresci, că noulŭ ministru ungurescŭ de culte și instructiune a numitŭ unŭ numĕrŭ însemnatŭ de *visitatorĭ de școle*, și fiindcă mai toțĭ acești visitatorĭ, după ocupațiunile ce le au, suntŭ cu totulŭ streinĭ de ale pedagogiei, ni-se pune de sine întrebarea, că óre ce vorŭ fi căutândŭ acești visitatorĭ de școle, ce misiune vor fi avênd, câtă vreme ei n'au cu pedagogia nicĭ în clinŭ nicĭ în mânecă? Căcĭ, décă e vorba sĕ se informeze ministrul despre progresulŭ învĕțămĕntului în școlele nóstre, are pe inspectorii școlarĭ, carĭ îi facŭ dese rapórte, și pe comisarii la esamene, ba inspectorii școlarĭ raporteză în fiăcare lună în adunările comisiunilorŭ administrative comitatense despre starea învĕțămĕntului.

Nu mai încape decĭ îndoială, că acești visitatorĭ de școle n'au nimicŭ de a face cu învĕțămĕntulŭ și alta trebue sĕ fiă misiunea lorŭ. Figurarea unui protopopŭ românŭ între ei orĭ a altui Românŭ nu trebue sĕ amăgéscă pe nimenea, e nisipŭ aruncatŭ în ochii Românilorŭ, ca sĕ nu dea atențiune acestui faptŭ.

Suferi-vorŭ ele, autoritățile nóstre, ca sĕ trécă și acéstă nouă umilire a autonomiei nóstre bisericescĭ-școlare, fără sĕ céră ministrului socotélă și esplicărĭ în privința misiunei acestorŭ visitatorĭ de școle? Și până li-se vorŭ da, lua-vorŭ mĕsurĭ, ca atuncĭ când ei, visitatorii, vorŭ călca peste pragulŭ școlei — ceea ce o vorŭ face desŭ și când vorŭ voi — sĕ fiă însoțițĭ și de unŭ membru alŭ autorității nóstre școlare din comuna respectivă?

In totŭ casulŭ poporulŭ românŭ trebue sĕ fiă dumeritŭ în acéstă privință. Ér până atuncĭ sĕ caute înseșĭ autoritățile școlare din comunele respective a preveni orĭce surprinderĭ din partea acestorŭ visitatorĭ nechemațĭ.

Când noulŭ ministru ungurescŭ de culte și instrucțiune declară, că va face totŭ ce'i stă în putere, amĕsuratŭ nouei sale posițiunĭ, pentru întărirea maghiarismului, atuncĭ sĕ sciă Românii, că nu e lucru curatŭ nicĭ cu acești visitatorĭ de școle.

DIN AFARA.

Se anunță din Viena ḑiarului „Daily „Telegraph“, din Londra, că în cercurile austriace lumea se arată fórte preocupată în privința *situațiunii în Serbia* și a revisuirei Constituției acceptată de Sĕrbĭ în sensulŭ întinderei libertățilorŭ. Se consideră ca îndoiosŭ, că Regele Milanŭ ar fi dispusŭ sĕ acorde Serbiei o situațiune mai nestabilă decâtŭ a Bulgariei și se crede, că *în casulŭ unei abḑicerĭ* voluntare séu silite *a Regelui Milanŭ*, Serbia ar cădé în anarchiare și, că crisa orientală s'ar redeschiă. — Mare sensațiă a făcutŭ, precum spune o telegramă din Belgradŭ, *arestarea* mai multorŭ credincioșĭ ai sectei nazarene, ce s'a întêmplatŭ în timpulŭ serviciului divinŭ pe temeiulŭ adunărilorŭ și reuniunilorŭ secrete. Intre cei arestațĭ se află fórte mulțĭ *supușĭ austro-ungarĭ* din Bănatŭ și din Sirmia, prin carĭ s'a întrodusŭ secta în Serbia. Noii credincioșĭ refusă a face serviciu militarŭ, fiindŭ oprită purtarea armelorŭ de învĕțăturile sectei, care e fórte lățită în Serbia.

*

Foilorŭ polone din Lemberg li-se telegrafiază din Varșovia, că ambasadorulŭ rusŭ din Berlinŭ, contele *Șuvalof*, înainte d'a se întórce la postulŭ sĕu din Berlinŭ, a petrecutŭ câteva ḑile în Varșovia avêndŭ dese conferințe cu guvernatorulŭ Poloniei, generalulŭ *Gurco*. Aceleașĭ foi anunță, că alŭ doilea regimentŭ de Cazacĭ din Orenburg a intratŭ în cartierele sale de érnă în guvernămĕntulŭ Lublinului.

*

Din *Belgradŭ* se telegrafiază, că în séra de 31 Octomvre a fostŭ o preumblare cu torțe, la care au luatŭ parte burgesii din Belgradŭ și o mulțime imensă.

Regele și principele regalŭ apărură pe balconulŭ palatului și fură aclamațĭ cu unŭ entusiasmŭ indescriptibilŭ. Unŭ negustorŭ din orașŭ, d. Jovanovicĭ, salută pe regele în numele burghesimei din Belgradŭ și îi mulțumi pentru ultimele sale decisiunĭ, asigurândŭ pe regele că tóte partidele ilŭ vorŭ sprijini în lucrarea cea grea a revisuirei constituției. Regele mulțumi într'unŭ modŭ cordialŭ oratorului și stărui asupra necesitățiĭ unirei tuturorŭ partidelorŭ, afirmândŭ că dorința sa cea mai ardĕtóre este fericirea poporului sêrbŭ.

*

După o telegramă din Petersburgŭ, amĕnuntele relative la accidentulŭ întêmplatŭ trenului imperialŭ spunŭ, că tótă familia imperială se afla atuncĭ adunată în vagonulŭ, care servesce de salŭ de mâncare, când trenulŭ deraliă. Vagonulŭ fù tare stricatŭ, dér rĕmase pe cale, pe când celelalte vagóne fură rĕsturnate la drépta și la stânga. Impĕratulŭ și membrii familiei imperiale eșiră sdravenĭ din mijloculŭ sfărămăturilorŭ; dér în restulŭ trenului au fostŭ vr'o 20 de morțĭ și vr'o 20 rănițĭ. Resultă din anchetă, că acestŭ accidentŭ e curatŭ întêmplătorŭ și nu se datoréză de locŭ releivoințe.

*

Precum se telegrafiază din Parisŭ cu data de 30 Octomvre, cu ocasiunea *căsĕtoriei fiicei generalului Boulanger*, a d-șórei Marcelle, cu căpitanulŭ de Zuavi Driant erau temerĭ, că se vorŭ întêmpla turburărĭ, cu tóte acestea se făcură marĭ demonstrațiunĭ în favórea generalului. Inaintea casei generalului Boulanger se adunaseră mulțĭ ómenĭ. Când apăru generalulŭ în uniformă de mare ținută cu tóte decorațiunile sale și când luà locŭ într'o trăsură împodobită cu florĭ de portocalĭ, înconjurară membrii ligei patriotice trăsura și scóseră strigăte de „Sĕ trăiéscă“. Biserica era deja la 11 óre plină. Intre mulțime majoritatea o formau damele, cu tóte acestea apăruseră și vr'o douĕḑecĭ de ofițerĭ în uniformă. Generalulŭ a fostŭ adusŭ de paznicii bisericei și în sunetulŭ organelorŭ a fostŭ condusŭ la loculŭ sĕu. După cununiă primi tênĕra păreche felicitărĭ din partea multorŭ persóne politice din tóte partidele, pe când poliția ișĭ dedea în afară silință ca sĕ facă locŭ trăsurei generalului. De câte orĭ poliția devenea mai severă, de atâtea orĭ se auḑiau strigăte de „Sĕ trăiéscă Boulanger“. După aceea generalulŭ luà locŭ în trăsură și mulțimea începŭ sĕ alerge după ea strigândŭ „sĕ trăiéscă.“ Poliția eși din singuraticele strade, ca sĕ împrăștiă mulțimea; dér fără succesŭ. Ajungêndŭ acasă, generalulŭ mulțumi demonstranțilorŭ pentru că l'au însoțitŭ.

„O surprindere.“

Sub acestŭ titlu scrie „Parlamentär“ dela 28 Octomvre n. următorulŭ primŭ articulŭ:

Mare era odată teritorulŭ, peste care se întindeau literele cirilice, ce le întocmise pentru Slavĭ după scrisórea séu grafica grecéscă genialulŭ apostolŭ alŭ Slavilorŭ, părintele Cirilŭ. Totŭ poporulŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

(5)

Iléna Sandului.

Novelă din poporŭ.

(Fine).

Multe bucurii urméză după multe năcazurĭ și cu câtŭ suferĭ mai multŭ, cu atâtŭ binele, décă'țĭ vine, ițĭ priesce mai tare. Așa era și cu Iléna.

Nu trecŭ multŭ și se întêlniră. Iĭ părea bine Ilenei, că'lŭ vede, și'i părea bine lui Florea, că o are înaintea lui.

„De multŭ ce te așteptam Floreo, mi-s'a încrețitŭ pielea pe frunte, mi s'a dusŭ roșața din obrajĭ, m'am făcutŭ urîtă“.

„Nu-țĭ șéde ție bine acum sĕ mai fi înțĕpată. Eștĭ mare, eștĭ cuminte, Iléno, dér inima ta se vede că totŭ tinĕră a rĕmasŭ.“

„Șĭ'țĭ pare rĕu?“

„Nu'mĭ pare rĕu, dér.....“

„Sciu, cam pricepŭ. Ai dori sĕ nu te mai simțŭ, sĕ nu te mai sciu alŭ meu. Se póte sĕ te fi schimbatŭ, sĕ'țĭ pară rĕu de césulŭ în care ne-amŭ vĕḑutŭ întâia óră, sĕ-țĭ fiă rușine de dragostea nóstră, sĕ te supere când eu te chemŭ pe nume, căcĭ de, póte cătănia te-a domnitŭ.“

Lui Florea i-se întuneca dinainte, îĭ venea sĕ-șĭ smulgă pĕrulŭ de năcazŭ, se simțea lovitŭ.

Iléno, opresce-te pentru Dumneḑeu, opresce-te. Cine țĭ-a puiatŭ ție astfelŭ de gândurĭ în capŭ? Mai bine tăcemŭ și sĕ fiă bine. Nu, Iléno, greșescĭ. Martorŭ mĭ-e Dumneḑeu, că inima mea numai pentru tine bate, că tu eștĭ tótă fericirea mea.

Iléna atuncĭ ișĭ ridică capulŭ, pășĭ aprópe de elŭ și se uită în ochii lui. Florea o apucă atuncĭ de mână și'i vorbi de multe ce nu se potŭ spune. Féta ilŭ asculta cu sete, când Florea ișĭ apropiă obrazulŭ de alŭ ei.....

*

Pivnița lui Popicŭ bogătanulŭ era plină cu buțĭ, în carĭ fierbea mustulŭ storsŭ de câteva sĕptĕmânĭ.

Era vremea ospețelorŭ, și ospețele dela satŭ suntŭ de obiceiu făcute cu multŭ alaiu și chefŭ. De multe-orĭ gazda casei totŭ mâncă și bea cu cei ce'i vinŭ pe capŭ sĕ'i mânce feciorului orĭ fetei pomana cu cetera.

La casa lui Popicŭ, se vedea că se făceau gătelĭ de nuntă. Toțĭ erau voioșĭ. Singurŭ Florea sta în ohiburĭ ce sĕ facă. Pe Fica lui Bulbucŭ n'o vrea elŭ odată cu capulŭ; din tălpĭ și până'n creștetŭ sĕ fi fostŭ totŭ de aurŭ și totŭ nu i-ar fi trebuitŭ. Părinții lui însĕ 'lŭ sileau, și mai alesŭ lelea Séra:

„Pe cine sĕ'mĭ aducă elŭ în casă? Pe Iléna Sanduluie, pe o sărântócă, ca aia? Mai bine nu-lŭ mai însorŭ“

„Tu muiere nu nu'i bine sĕ-lŭ silimŭ. Sĕ-lŭ lăsămŭ puținŭ în voile lui, dór de 'șĭ vine elŭ în fire. Nicĭ eu n'așŭ vrea bucurosŭ. Ce sĕ-i facĭ însĕ, lui îi este dragă Iléna, nu'lŭ nenorocĭ cu Fica lui Bulbucŭ. De ce sĕ'i facemŭ noi cu sila nevoiă și traiu rĕu în casă? Lasă înc'odată sĕ mai cercămŭ cu elŭ și décă nu vrea, sĕ-lŭ înfricămŭ cu Veta lui Pârjolŭ.“

Stăruințe zădarnice. Florea nu vrea sĕ scie de nimenĭ afară de Iléna lui, de frumósa satului.

„Bine, bărbate, veḑĭ că n'o scótemŭ la cale. Fata Sandului sĕ ne fiă noră? Ce pĕcate pe casa nóstră.“

Florea intră atuncĭ înlăuntru.

Șĭ-apoi ḑeu, dragulŭ mamei, nu țĭ-e milă de averea nóstră, vréi s'o împărțĭ cu Sandu și cu fata lui?

„Mamă, orĭ ce sĕ faceți, mie nu-mĭ trebue altă fată afară de Iléna. E săracă 'n avere, dér bogată la inimă.“

„Ține minte, dragulŭ, mamei vorbele mele: Cu ea n'o sĕ te norocescĭ, e fétă săracă, dér harnică la pradă și la jocŭ.“

„Las' mamă sĕ fiă cum o fi; decâtŭ mătăhala lui Bulbucŭ, orĭ încolțata lui Pârjolŭ, mai bine frumósa Sandului. Numai eu sciu cine-i ea. Ce-mĭ trebue mie ḑestre! Ḑestrea e dragostea și dragostea e podóba casei.“

„Nu-i cum scii tu, Floreo. Ḑi'i sĕ'șĭ aducă barĕmĭ neamurile ei, s'o vedemŭ cu cine se póte lăuda? Tu eștĭ mai de neamŭ, unchiulŭ tĕu e popă și moșulŭ tĕu crâsnicŭ.

„Fiă, mamă, fiă. O sĕ ne facemŭ noi neamurĭ cu tótă lumea, care ne-o cinsti.

N'avea ce sĕ'i mai ḑică lelea Séra

slavicŭ şi mai ântêiu părţile lui apusene se servi de grafica cirilică şi de cultura slavică se alipiră Maghiarii şi Românii. Ca şi Slavii, scriau Românii şi Maghiarii cu literile ciriliane şi multŭ timpŭ şi în limba slavonă veche, care era limba liturgică în biserica lorŭ.*)

Incetulŭ cu încetulŭ s'a micşoratŭ teritoriulŭ, unde domnea alfabetulŭ cirilianŭ. Cu căderea bisericii slave în părţile apusene ale poporului slavŭ, dispărŭ limba vechiă slavonă şi cu acésta literele cirile. Acestea se retraseră dinaintea literelorŭ latine-germane. După aceea veniră Maghiarii şi se lĕpădară de biserica slavică, de limba slavonă vechiă şi de literile ciriliane.

Astăḑi avemŭ sĕ înregistrămŭ lăpĕdarea formală a Românilorŭ de literele ciriliane, care este în stare sĕ producă sensaţiune în totŭ poporulŭ slavicŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, că a venitŭ cu totulŭ pe neaşteptate. Despre ce se tractéză, se va vedea îndată mai limpede, câtŭ vomŭ consulta istoria.

Cu o mică esceptiune, care are sĕ'şi mulţămĕscă originea sa unui timpŭ posteriorŭ, se ţinŭ Românii de biserica greco-orientală, care se numesce de poporulŭ slavŭ „pravoslavnică“. Ca limbă liturgică a fostŭ întrebuinţată în biserica greco-orientală a Românilorŭ până la finea seculului alŭ 17-lea limba veche slavonă, acea limbă, care a fostŭ declarată aptă pentru liturgiă şi egalŭ îndreptăţită cu cea grecéscă şi cu limba cea latinéscă atâtŭ din Constantinopole câtŭ şi din Roma. Cărţile liturgice compuse în limba veche slavonă, carĭ se întrebuinţau în biserica greco-orientală a Românilorŭ, erau scrise şi tipărite cu litere ciriliane. Dela finea seculului alŭ 17-lea s'a introdusŭ limba populară română, în loculŭ limbei vechĭ slavóne liturgice, ca limbă a liturgiei în biserica greco-orientală a Românilorŭ, déră literile ciriliane s'au păstratŭ în aceste cărţĭ liturgice, deşi în cealaltă viéţă publică începêndŭ, sĕ facă locŭ literilorŭ latine-germâne, mai cu sémă dela finea secolului alŭ 18-lea. S'au făcutŭ, nu-i vorbă, de atuncea încercărĭ, ca sĕ se scótă literile ciriliane, cu care erau tipărite cărţile liturgice române, din biserica gr.-orientală a Românilorŭ şi sĕ se înlocuéscă cu literile germane-latinescĭ, dér încercările acelea n'au isbutitŭ şi timpulŭ nostru a avutŭ parte a vedé pe Românĭ scoţêndŭ literile ciriliane din cărţile lorŭ liturgice şi a-le înlocui cu literile germano-latinescĭ.

In 13/1 l. c. s'a adunatŭ congresulŭ gr. orientalŭ alŭ Românilorŭ din Ungaria şi din Transilvania în Sibiiu, la care au luatŭ parte deputaţii provinţiei mitropolitane, ce se compune din Archidecesa Ardélului. Acestŭ congresŭ a hotărâtŭ, din diecesa Caransebeşului şi a Aradului în presenţa Mitropolitului şi Archiepiscopului Mironŭ Romanulŭ, a Episcopului dela Aradŭ Ioanŭ Meţianŭ şi a Episcopului dela Caransebeşŭ Ioanŭ Popasu, sĕ tipăréscă tóte cărţile bisericescĭ cu litere latine în loculŭ celorŭ ciriliane de până acum. Legătura, care lega poporulŭ slavicŭ cu Românii, se rupe, literile ciriliane, care au fostŭ sute de anĭ proprietatea Românilorŭ, îşĭ părăsescŭ loculŭ lorŭ şi se stringŭ la Slavii orientalĭ şi meridionalĭ, ele devinŭ acuma de faptŭ grafică slavică, pecând mai înainte ele erau grafica (scrisórea) tuturorŭ popórelorŭ din Orientŭ. Dacă Românii află cu cale a delătura literele ciriliane, care numai în cărţile bisericescĭ se mai întrebuinţéză, ca sĕ aducă în consonanţă literatura bisericéscă cu cea laică nu numai cu privire la limba română, ci şi cu privire la literele germane-latine, acésta esta tréba lorŭ şi nimuruia dintre Slavĭ nu'i va plesni prin minte, ca sĕ dea Românilorŭ lecţiă despre precelinţele literilorŭ cirilice, ce ei înşişĭ trebue sĕ-le cunóscă, séu sĕ le pună în vedere pe eruditii germanĭ Schloezer şi Klpproth. (Va urma).

*) Maghiarii la începutŭ primiră religiunea ortodoxă-orientală şi nu mai încape nicĭ o îndoélă, că cu primirea ortodoxismului orientalŭ bisantinŭ vorŭ fi adoptatŭ şi ei cu liturgia orientală şi alfabetulŭ cirilianŭ, care tocmai se înjghebase în Panonia printre Slavii panonianĭ la aşeḑarea Ungurilorŭ în Panonia. Dela Slavĭ au primitŭ mai ântêiu liturgia şi alfabetulŭ cirilianŭ Românii, şi mai pe urmă l'au primitŭ cu creştinismulŭ şi Maghiarii. Maghiarii rupêndu-se mai târḑiu, ca şi Boemii şi ca şi Moravii, de biserica orientală, părăsiră şi liturgia slavonă şi cu ea şi literele ciriliane şi în loculŭ limbei slavone introduseră în biserică limba latină cu liturgiă latină şi cu alfabetulŭ latinŭ. Numai în modulŭ acesta se potŭ esplica mulţimea de cuvinte, care le-au luatŭ Ungurii din limba vechiă slavonă. Este şi altă esplicaţiune admisibilă în privinţa acésta, Ungurii au luatŭ multe cuvinte dela Slavĭ chiar de pe timpulŭ când trăiau cu Slavii în părţile meridionale ale Rusiei, pentru că multe cuvinte slavone din limba maghiară au o formă multŭ mai veche de cum era limba slavonă pe timpulŭ când se aşeḑară Ungurii în Panonia, de unde urméză, că Ungurii au împrumutatŭ acele cuvinte de o formă mai vechiă celŭ puţinŭ cu 50—80 de anĭ înainte de a veni în Panonia.

Noi încă avemŭ cuvinte slavone, care le au şi Ungurii, déră apoi şi ale nóstre au o formă mai veche, decum e limba slavonă la venirea Ungurilorŭ. Noi încă nu le-amŭ luatŭ dela Slavĭ după venirea Ungurilorŭ, ci înainte de venirea lorŭ, de unde urméză consecinţa logică, că Ungurii ne-au găsitŭ aicĭ unde de vécurĭ imemorabile amŭ trăitŭ cu Slavii, dela carĭ amŭ primitŭ multe în decursulŭ timpurilorŭ şi mai pe urmă amŭ primitŭ dela Slavĭ şi liturgia şi cu ea limba slavonă şi cu acésta şi grafica ciriliană. Prin primirea literelorŭ ciriliane Românii şĭ-au uitatŭ încetulŭ cu încetulŭ literile lorŭ moştenite dela Dacĭ, pe care le luară dela Românĭ Săcuii şi le păstrară până prin suta a 17-ea, după cum ne spunŭ cronicarii ungurescĭ.

---

fiulul sĕu, o rĕsbia cu vorba. Mai eşi pe afară, mai veni prin casă şi'i plesni prin minte sĕ se învoéscă. Cu de-a sila nu potŭ sĕ'lŭ facŭ s'o ia pe Fiica lui Bulbucŭ, îşĭ ḑicea dênsa, fiă dér în voile lui.

*

Era mare chefŭ şi voiă bună la casa lui Popicŭ. Iléna şi cu Florea şedeau în fruntea mesei cu nunulŭ mare şi cu nunulŭ micŭ, şi mulţime de bărbaţĭ şi muerĭ din satulŭ Popescĭ, câţĭ numai încăpeau în casele bogătanului.

Mesele erau întinse cu mâncărĭ bogate şi vinulŭ curgea în cane ca pe vale. Câţiva ţiganĭ cântau din vióre, ér colăcarulŭ îşĭ bătea fălcile după cum se schimbau mâncările şi veniau cinstile.

Ḑi, era veselŭ Florea şi era voiósă Iléna, frumoşĭ ca doi bujorĭ şi mândri ca doi crinĭ.

Numai Fica lui Bulbucŭ şi cu Sonu lui Mohorŭ îşĭ păzeau cuiburile şi'şĭ plângeau păcatele.

Şardŭ, 1888.

Traianŭ H. Popŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Foiletonulŭ „Gazetei“ *Niţă Dragă* a apărutŭ în broşură de 73 pag. octavŭ. Se capĕtă la libraria *Neculae I. Ciurcu* din locŭ pe preţŭ de 20.

* *

Din *Bistriţa* se scrie către „Sieb. deutsch. Tgbltt“: „E vorba sĕ se desfiinţeze comisariatulŭ r. ung. pentru fondurile şcolare grăniţerescĭ năsĕudene în întêia jumĕtate a anului viitorŭ. De câţiva anĭ aceste fondurĭ se administréză sub conducerea personală a fişpanului br. Banffy numitŭ comisarŭ r. Acum s'a presentatŭ ministerului spre aprobare statutulŭ de administrare nou proiectatŭ şi începêndŭ dela Martie orĭ Aprilie anul viitorŭ, după desfiinţarea stărei esceptionale de până acum, are sĕ ia asupră'şĭ administrarea fondurilorŭ scolare unŭ comitetŭ în sensulŭ statutului.“

Ar fi doritŭ sĕ se facă cunoscut acelŭ statutŭ.

* *

In ultima adunare generală a reuniunei învĕţătorilorŭ maghiarĭ din comitatulŭ *Treiscavne* s'a adusŭ între altele şi acea hotărîre „patriotică“, ca sĕ se ceară dela „Kulturegylet“ *înfiinţarea de bibliotecĭ şcolare poporale în fiecare comună din Ardealŭ.* „K-r.“ e de părere, că resolvarea acestei cestiunĭ constitue o problemă de statŭ; ḑice că Kulturegyletulŭ a făcutŭ deja paşĭ însemnaţĭ în scopulŭ acesta; se recerŭ 50,000 fl. pentru a putea înfiinţa bibliotecĭ poporale în fiăcare comună din Ardealŭ, ceea ce Kulturegyletulŭ nu póte da deodată. Pe încetulŭ însĕ se vorŭ face şi acestea; încă în decursulŭ acestei ernĭ Kulturegyletulŭ va înfiinţa primele sale bibliotecĭ şi pe rêndŭ vorŭ urma şi celelalte.

Românii se vorŭ feri de otrăvitórele bibliotecĭ kulturegyletiste.

* *

Din protopopiatulŭ *Cojocnei* nĭ-se scrie, că *învĕţămêntulŭ poporulŭ* în acele părţĭ progreséză cu succesŭ mulţămitorŭ. Ce privesce scirea reprodusă în nr. 224 alŭ fóiei nóstre, că comitetulŭ administrativŭ alŭ comitatului Cojocna a hotărîtŭ sĕ intenteze *66 cercetărĭ disciplinare* contra a 66 învĕţătorĭ şi „primarĭ“ comunalĭ din causă, că n'ar fi făcutŭ destulŭ de corectŭ statisticele scolare, nĭ-se scrie de asemenea, că nu în contra învĕţătorilorŭ şi primarilorŭ s'a hotărîtŭ a se intenta aceste cercetărĭ disciplinare, ci în contra învĕţătorilorŭ şi *preoţilor.* Corespondentul ne spune şi numele a doi preoţĭ românĭ, la carĭ s'a presentatŭ solgăbirĕulŭ Mayr din Mociu pentru a-i lua la protocolŭ din causa presupusei necorectităţĭ de mai susŭ.

Facŭ organele comitatense şi ale guvernului tóte acestea de capulŭ lorŭ, fără sĕ mai întrebe autoritatea bisericéscă confesională, orĭ cu învoirea acesteia?

* *

Sub titlulŭ *„preotŭ scandalisatorŭ“* publică „K-r.“ o corespondenţă din Chezdi-Oşorheiu, în care se ḑice, că de 2 lunĭ de ḑile elevii catolicĭ dela şcóla poporală superióră şi elementară de acolo nu primescŭ catechisaţiă, din causă că preotulŭ minoritŭ nu vrea sĕ catechiseze, fiindcă nicĭ pănă în ḑiua de astăḑĭ nu şĭ'a primitŭ léfa de 40 fl. pentru catechisaţia dată de elŭ anulŭ trecutŭ. Din astă causă copiii catolicĭ trecŭ la alte scolĭ, preotulŭ pe lângă tóte poruncile venite dela autorităţile superióre, nu vrea sĕ se supună. Acum cerŭ Ungurii intervenirea episcopului Lönhart.

* *

Tĕrgulŭ anualŭ de tómnă alŭ *Braşovului* a fostŭ ceva mai bunŭ, ca unele din trecutŭ. Incălţăminte ordinară s'a vêndutŭ multă. Vite s'au vêndutŭ: 768 boi, dela 40—240 fl. părechia; 197 vacĭ, dela 20—50 fl. una; 21 bivoliţe dela 20—45 fl. una; 200 cai dela 20—90 fl. şi 156 porcĭ dela 20—50 fl. unulŭ.

* *

Tĕrgulŭ de ţeră din Cluşŭ dela 2 Noemvre n. c. a fostŭ bine cercetatŭ. S'au vêndutŭ 2864 vite cornute, 263 cai, 430 porcĭ. Boii de jugŭ s'au vêndutŭ cu 260—300 fl. părechia. Porcii marĭ şi graşĭ cu 80—100 fl. unulŭ; cai frumoşĭ nu se prea aflau în têrg, cei mai mulţĭ erau cai de povară de câte 50—100 fl., rarĭ cu 150—200 fl.

* *

Intre oficerii înaintaţĭ cu ḑiua de 1 Noemvre n. în armata comună mai aflămŭ: căpitanii cl. 2 Dionisie *Aldea* alias *Popa* de Comăna infer. în reg. 5 de inf., Antonie *Ruşŭ* în reg. 28 de inf. Iacobŭ *Modrijanŭ* în reg, 97 de inf. suntŭ înaintaţĭ la gradulŭ de căpitanĭ cl. 1; locotenenţii Stefanŭ *Velicanŭ* în reg. 29 de inf., George *Munteanŭ* în reg. 33 de inf., Ioanŭ *Lilescu* în reg. 15 de inf. şi Mihailŭ *Seracinŭ* în 43 de inf. la gradulŭ de căpitanĭ cl. 2; sublocotenţii Emilŭ *Maculeanŭ* în reg. 36 de inf., Iacobŭ *Sevastianŭ* în reg. 79 de inf., Antonie *Mazuranŭ* în reg. 102 de inf. la gradulŭ de locotenenţĭ; cadeţii Traianŭ *Jivanŭ* în reg. 43 de inf. Paulŭ *Sava* în reg 37 de inf. T. *Filipescu* în reg. 70 de inf. şi Eduardŭ *Rusŭ* în reg 49 de inf. la gradulŭ de sublocotenenţĭ; sublocotenentulŭ de artileriă Augustinŭ *Popŭ* la gradulŭ de locotentŭ; mediculŭ militarŭ Sigismundŭ *Valerianŭ* la gradulŭ de medicŭ de statŭ majorŭ; căpitanulŭ comptabilŭ cl. 2 Pavelŭ *Gulanŭ* la gradulŭ de căpitanŭ comptabilŭ cl. 1; suboficerulŭ comptabilŭ cl. 1. Antonŭ *Cricleviţŭ* (bucovinénŭ) la gradulŭ de sublocotenentŭ comptabilŭ. La honveḑĭ căpitanulŭ cl. 2 George *Mihuţŭ* a fostŭ înaintatŭ la gradulŭ de căpitanŭ cl. 1; locotenentulŭ Sigism. *Danciu* la gradulŭ de căpitanŭ cl. 2, mediculŭ asistentŭ în reservă Dr. Alesandru *Ceuşanŭ* la gradulŭ de medicŭ locotenentŭ.

* *

La 24 Octomvre n. s'a predatŭ comunei *Săcelŭ* proprietatea de acolo a oraşului Sibiiu, cumpărată cu 35,000 fl. La încheiarea acestei afacerĭ favorabile pentru ambele păcţĭ a contribuitŭ în mare parte, cum spune „Sieb. deutsch. Tgbltt“, fisolgăbirĕulŭ din Selişte, T. Branŭ. Pădurea aparţinĕtóre acestei proprietăţĭ a vêndut'o comuna Săcelŭ cu 12,500 fl. industriaşului din Sibiiu I. Zeibig, care va întrebuinţa trunchii la facerea dógelorŭ de buţĭ.

* *

In urma unei publicaţiunĭ a secţiei de mişcare a căilorŭ ferate de statŭ ung. în Cluşŭ s'au destinatŭ ca staţiunĭ de *exportare a ouĕlorŭ* în Germania, Elveţia şi ţĕrile vestice, următórele staţiunĭ: Aradŭ, Csaba, Cluşiu, Oradea-mare, Maria-Teresiopolŭ şi Seghedinŭ. Pentru astfelŭ de transporturĭ s'au acordatŭ taxe moderate de încărcare. In casŭ de trebuinţă se potŭ destina şi alte staţiunĭ. Cei interesaţĭ sĕ-şĭ facă cunoscute dorinţele la camera de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ, unde se află şi amintita publicaţiune.

* *

„Hermanstädter Zeitung“, dândŭ scire despre unŭ *omorŭ* ce s'ar fi comisŭ în *Braşovŭ* la 27 Octomvre n., se miră că în ḑiarele de aci dela 29 Noemvre n. nu s'a făcutŭ amintire despre acestŭ cas. Décă numita fóiă ar fi cetitŭ mai cu băgare de sémă „Gazeta“ dela 28 Octomvre n. şi nu în fugă, ar fi datŭ de scirea privitóre la acestŭ casŭ.

* *

Ni se scrie din *Uroiu*: Proprietarulŭ Iovu Kazacsai din Uroiulŭ săcuescŭ s'a căsĕtoritŭ cu Elena Csunya din Roşia Abrudului la anulŭ Domnului 1886, Iunie 27. Au trăitŭ la olaltă mai douĕ lunĭ, cu bine şi cu rĕu amestecatŭ. După ce au trecutŭ şi aceste douĕ lunĭ, nevasta, punêndŭ la busunarŭ 355 fl. banĭ luaţĭ dela bărbatu-sĕu, şi o brăţară de aurŭ în preţŭ de 12 fl., s'a dusŭ p'aci încolo. Iovu Kazacsai e veselŭ, că a scăpatŭ de „adorata“ lui nevastă.

„Kolozsvar“ între Scylla şi Carybde.

„Kolozsvar“ se găsesce într'o situaţiune fórte desperată. Nu scie ce sĕ facă: sĕ trécă pe „agitatorii“ naţionalităţilorŭ cu vederea şi nicĭ în sémă sĕ nu-i bage, orĭ sĕ-i denunţe la lume, sĕ-i sbiciuiéscă după cum „merită“. Décă i-ar trece cu vederea, ar comite unŭ păcatŭ contra iubirei de patriă; décă însĕ se ocupă cu ei, îi face renumiţĭ şi le câştigă prin acésta nemurire înaintea naţionalităţilorŭ. Ĕtă ce ḑice între altele fóia ungurésca în unŭ articulŭ alŭ sĕu apărutŭ în Nr. dela 28 Octomvre sub titlulŭ „Traianŭ Doda“:

„Lupta“ naţionalităţilorŭ pe mulţĭ ómenĭ micĭ i-a făcutŭ renumiţĭ. *Cineva* se ridică şi face larmă, românesce séu săsesce. Câţĭ inşĭ atâtea feliurĭ de programe secĭ şi superficiale facŭ în privinţa modului,

ar trebui satisfăcute dorințele naționalitățiloră. In locŭ de o vorbire obiectivă și înțeléptă, acelŭ *cineva*, pe care-lŭ ajungŭ frigurile de a juca rolŭ, neîmplaminte se apucă și strigă, înjură și turbură ordinea legală. Noi, pressa maghiară, luămŭ veste despre acéstă înjurătură. Larmei îi dămŭ ponderositate de însemnătate, și acésta în cele mai multe casurĭ este o plusquam-onóre. Din „Cineva“ se face omŭ cunoscutŭ, din nula se face numĕrŭ.

„Probabilŭ, că chiar propriulŭ sĕu poporŭ numai din bursucarea pressei maghiare învéță a cunósce, că ce feliu de luptătorŭ renumitŭ șĭ-a mai găsitŭ causa săséscă séu românéscă.

„După acésta apoi acelŭ *cineva* se îmbărbătézā și strigă și mai tare. Noi din nou luămŭ la cunoscință strigătele lui, analisămŭ și combatemŭ declarațiile lui, de multe orĭ purtămŭ cu elŭ o luptă ca și cum amŭ sta față, nu cu unulŭ ori doi indivizi turburătorĭ ce umblă după nemurire, ci cu o tabără cu totulŭ puternică. Pentru X acéstă distincțiune este o adevĕrată învingere; pe *nimenea* îlŭ facemŭ sĕ crédă, că a devenitŭ *ceva* și că vorbirile séu articulii lui absurdĭ și superficialĭ, publicațĭ prin ḑiare, au caracterulŭ unorŭ pronunciamente politice cu mare scopŭ. Eminentulŭ bărbatŭ cu o octavă se încórdă și mai susŭ până ce în fine procurorulŭ r. este silitŭ sĕ pună mâna pe eroulŭ libertății.

„Acum începe X a'șĭ juca rolulŭ celŭ mai importantŭ. Se compune acusa, se pornesce cercetarea, se ține pertractarea înaintea curții cu jurați: totŭ atâtea ocasiunĭ strălucite pentru ca X sĕ-șĭ mărésca numele și renumele sĕu.

„Inaintea curții cu juratĭ, statulŭ, representatŭ prin procurorŭ, intră în dispută cu acusatulŭ, ca și cum ar fi o putere cu altă putere. Marele evenimentŭ este tractatŭ și urmăritŭ cu atențiune de întrégă țéră.

„Urmézā sentința. Décă este achitatóre; acusatulŭ și atuncĭ a avutŭ folosŭ, fiindŭ că tótă Ungaria a vorbitŭ despre elŭ, décă însĕ verdictulŭ e condamnatorŭ, acusatulŭ a făcutŭ unŭ adevĕratŭ terno, a devenitŭ „martirŭ“, o parte a poporului sĕu jură pe numele lui, și X, nula — fără sciința și voința lui, singurŭ numai prin strigăte — a avutŭ cuvêntŭ și ponderositate în viéța politică ungurésca.

Acestea suntŭ principiile lui „Kolozsvar“ în generalŭ. Se întórce după acésta la generalulŭ Traianŭ Dodă în specialŭ, și tóte cele ḑise mai susŭ le aplică asupra lui; ḑice că în mare parte pressa maghiară l'a făcutŭ pe elŭ renumitŭ și cere, ca celŭ puținŭ de aci încolo sĕ nu facă mai intensivă splendórea martiriului lui, sĕ stérgă pe generalulŭ Doda din ordinea ḑilei.

Literatură.

Călindariu pe anulŭ dela Christosŭ 1889. Anulŭ X. Prețulŭ 30 cr. Aradŭ; Editura Tipografiei diecesei gr. or. române a Aradului. Pe lângă consemnările obicinuite calendaristice, după amêndouĕ stilurile, acestŭ calendarŭ conține: Cronologia pe an. 1889; Păscalia pe 1889; Sĕrbătorile și alte ḑile schimbăciose; Cele 4 anotimpurĭ; Regentele anului; Intunecimĭ; Posturile de peste anŭ și deslegarea de postŭ. Stêlpii glasuriloră și a Evangelieloră învierei; Fasele luniloră și profeții climatice pentru a. 1889; Caracteristicele an. 1889; Genealogia Casei domnitóre austriace; Casele domnitóre din celelalte staturĭ europene; Sematismulŭ Metropoliei rom. gr or. și al Diecesei Aradului; Consemnarea têrguriloră din Ungaria și Ardealŭ; Taxe de timbru pentru polițe; Taxele de postă în Ungaria. — In partea literară: Pĕcatulŭ și îndreptarea, de Augustinŭ Hamsea. — Stella, prelucrată de Hortensia Paguba. — Mai multe poesii alese, de Alexandri, Eminescu etc. — Cântece poporalĭ din comit. Biharea, culese de R. Boroșŭ. — Date statistice desprĕ staturile Europei. — Partea economică: Ceva despre lucrarea pământului, Măestriile, Cum se póte cineva îmbogăți?, de I. Grofșioreanu. Ceva despre originea pómeloră, Conservarea victualieloră contra putreḑiunei, Scóterea peteloră din vestminte. — Povețe higienice. — Glume și nu prea. — In fine urmézā mai multe anunțurĭ.

Scirĭ poliţienescĭ.

Cu privire la Tyaszandlyak János, găsitŭ în 27 Octomvre diminéța spênḑuratŭ, în urma cercetăriloră făcute nu e eschisă probabilitatea, că numitulŭ îșĭ perduse portofoliulŭ cu vr'o 300 fl., dér că césulŭ i-a fostŭ furatŭ. In interesulŭ descoperirii făptuitoriloră, poporațiunea e învitată sĕ dea poliției tóte amăruntele ce le află; anume acele persóne, care cunosceau pe spênḑuratulŭ și s'au întâlnitŭ cu elŭ în vr'unŭ birtŭ, cafenea orĭ în altŭ localŭ publicŭ, pe strade orĭ în piéță, sĕ se anunțe la poliții, pentru că și cea mai mică dată în acéstă privință póte servi la descoperirea făptuitoriloră. De asemenea, portofoliurĭ găsite, fie și góle, sĕ se predea înmediatŭ poliției. Césulŭ din vorbă e Anker de argintŭ cu capacŭ duplu, cu tăblița cifreloră întunecată, cu lanțŭ subțire de argintŭ, și se afla într'o cutiuță de tinichea.

Vinarsŭ séu rachiu.

(Prelegere publică dela medicŭlŭ Petru Argintariu. Din cartea „Merinde dela șcólă“, de Dr. *Georgiu Popa.*)

Aveamŭ de multŭ promisiunea dela domnulŭ medicŭ. După sânta liturgiă, s'a adunatŭ publiculŭ în sala școlii superióre. E spațiósă de 26 de orgie patrate, nălțimea internă 15 urme, și la ferestri deschise ni-se înfățișézā cele douĕ ambite dirįeptŭ galerie. S'au clăditŭ anume ca, la trebuință, sĕ corĕspundă și pentru adunărĭ: comitetŭ parochialŭ, concerte scl. Totușĭ era îndeséla mare, așa numeroșĭ se adunaseră. Corulŭ plugariloră, ca se arate stima sa domnului medicŭ, șĭ-a alesŭ sĕ cânte o piesă la începutulŭ prelegerii și alta la fine. S'a începutŭ cu imnulŭ:

O Dómne-alŭ bunĕtății, putere creatóre,
De care nicĭ-odată, eu nu m'am îndoitŭ,
Tu care-ai pusŭ în inimĭ, speranță și [amóre
Și flórea dimeneții cu róuă-ai învĕlitŭ!
Trimite aḑi lumina, lumina ta cerèscă,
Că lungă fuse nóptea, în carea sus- [pinamŭ...

Domnulŭ medicŭ se așeḑă pe catedra învĕțătorului nostru. Publiculŭ l'a salutatŭ cu vivate. Vine o tăcere; toțĭ încórdă atențiunea. Medicŭlŭ începe cu voce chiară, respicată și lină:

„Onorațĭ ascultătorĭ! Vinarsulŭ séu rachiulŭ este veninŭ. Acéstă afirmațiune o voiu demustra în prelegerea de astăḑĭ. Dér se recere sĕ avemŭ mai întâiu cunoscința chiară despre ceea ce numimŭ veninŭ séu vĕrinŭ. Nu tóte veninele ucidŭ îndată, cum e presupunerea comună, fără unile ucidŭ cu încetulŭ, prin o lucrare continuă, dér sigură, éră altele suntŭ de medicină. Deslinirea înse acestea este mare. Dorițĭ a sci din rêndŭ, la care clasă aparține vinarsulŭ? Acușĭ!

Sĕ mai premitŭ presupunĕres, că sciți toțĭ, cumcă cea mai activă parte componentă, în fiăcare bĕutură spirtuósă, este alcoolulŭ séu spirtulŭ de vinŭ. Dér observŭ îndată, că, de după modulŭ de pregătire, se póte ca speciele de alcoolŭ sĕ fie esențialŭ forte diferitóre, începêndŭ dela celŭ mai curatŭ, așa numitŭ Aethyl, până la celŭ mai puținŭ curatŭ, ce se ḑice Amylum.

Dintre beuturile spirtuóse, cea mai vechiă și mai naturală este vinulŭ. Conține 7—8% alcoolŭ, numai de celŭ curatŭ (Aethil) și are influința cea mai puținŭ stricăciósă în corpulŭ omului. Berea poșede 2—5% alcoolŭ, înca totŭ curatŭ, mai ales acidŭ carbonic scl. Vine a treia beutură spirtuósă, cea mai stricăciósă dintre tóte, este vinarsulŭ. Credŭ de prisosŭ sĕ spunŭ, din ce se face și cum; unŭ lucru ce-lŭ cunoscŭ toțĭ. Observŭ numai, că la destilațiune, pe lângă alcoolŭ curatŭ séu Aethyl, se formézā, încă cu preferință, alcoolŭ de celŭ puținŭ curatŭ séu Amelum. Acestŭ Amilum este care, după cercetările celorŭ mai învĕțațĭ fisiologĭ, are în corpulŭ nostru unŭ efectŭ de cincĭ orĭ mai intensivŭ decâtŭ alcoolulŭ curatŭ. Vinarsulŭ poșede 45—55% de alcoolŭ, pe când vinulŭ, cum am spusŭ, numai 7—8%, éră berea 2—5%.

Este invederatŭ că vinarsulŭ, pentru calitatea specială de alcoolŭ ce-lŭ conține, și pentru cantitatea acestuia, va sĕ ḑică din amêndouĕ privințele, au întrecutŭ departe și vinŭ și bere. Ne vomŭ restrînge déră de acum a vorbi despre vinarsŭ, ca despre cea mai puternică beutură spirtuósă; vomŭ cercela influința și urmările vinarsului. Nu voiu sĕ ḑicŭ, că aceste urmărĭ nu nĭ-s'arŭ presenta și la vinŭ séu bere, însĕ aicĭ alcoolulŭ e curatŭ și în cantitate mai puțină, de unde și urmările suntŭ orĭ mai tárḑie, orĭ nu în gradŭ așa tristŭ.

Am ḑisŭ mai înainte, că unele venine suntŭ de medicină. Intre acestea este și alcoolulŭ. Mĕ simțŭ datoriu a da din capulŭ locului deslușirile necesare, a preveni sĕ nŭ socotéscă cine-va, că, vedĭ bine, însușĭ este chiematŭ și competinte a se medicina (Ilaritate.) Numai sciința medicului espertŭ cunósce gingașa întrebuințare, ce se face de alcoolŭ, direptŭ medicină, la morburile ce obvin. Intrebuințarea, ce o prescrie medicul, depinde dela multe și varie mominte, pentru a căroră espunere nu este aicĭ timpŭ nicĭ locŭ, fără vĕ învitŭ sĕ avețĭ încredere în sciință, și în medicŭ ca representante alŭ sciinței. De regulă mediculŭ póte prescrie unŭ medicamentŭ alcoolicŭ, unŭ antidotŭ numai la acelŭ morbosŭ, care nu s'a dedatŭ cu bĕuturĭ spirtuóse. Dacă însĕ morbosulŭ s'a învĕțatŭ la continuŭ înveninare alcoolică, și noi n'avemŭ scire despre acésta, atuncĭ antidotulŭ nĭ ți-lŭ sórbe, fărăsĕ via efectulŭ doritŭ (Ilaritate), Lecuirea încă la acești ómenĭ este anevoiósă. Casurile, în carĭ alcoolulŭ, a făcutŭ serviciu de medicamentŭ, suntŭ însĕ fórte puține în asemĕnare cu ace casurĭ, în carĭ alcoolulŭ sub formă de vinarsŭ a împedecatŭ vindecarea, a provocatŭ însușĭ morburĭ, séu că din morbŭ micŭ și ușorŭ a făcută mare și greu, a dusŭ la mormêntŭ omŭ în flórea etăței. (Emoțiune. S'auḑimŭ!)

Intru în meritŭ. Voiu înșira, întêiu urmările séu consecințele directe ale vinarsului, apoi cele indirecte séu mijlocite. Cu modulŭ acesta vomŭ avé icona întregului. Dr. Willich, medicŭ din Germania, a inițiatŭ acéstă sistemă, și a meritatŭ de causă; vomŭ ține cu preferință la dênsulŭ. Alții s'au ocupatŭ numai câte de una conseciință, dér apoi mai intensivŭ și mai pe largŭ; și fiindŭ conseciințele multe, astăḑĭ putemŭ afirma cu dreptulŭ, că o literatură voluminósă ne stă la disposițiune. (Va urma).

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Budapesta, 3 Noemvre. In ședința de aḑĭ a camerei deputațiloră, ministrulŭ de honveḑĭ a presentatŭ proiectulŭ nouei legĭ militare. După acestŭ proiectŭ, se susține statulŭ de rĕsboiu de până acum, dér se iau mĕsurĭ, ca sĕ și esiste de faptŭ. De aceea contingentulŭ recruțiloră se sporesce pe fiecare anŭ cu câteva mii și se va avisa și gloateloră contingentulŭ de recruțĭ corĕspundĕtorŭ. Cifra statului pe piciorŭ de rĕsboiu nu mai e păstrată în noua lege. Cifra contingentului de recruțĭ are sĕ se stabiléscă pentru viitorii ḑece anĭ. Etatea obligatóre la asentare va fi anulŭ alŭ 21-lea alŭ vêrstei. Voluntarii pe unŭ anŭ, carĭ nu trecŭ esamenulŭ de oficerŭ în reservă, suntŭ obligațĭ a servi activŭ unŭ alŭ doilea anŭ. Continuarea studieloră în decursulŭ anului de serviciu nu se mai îngădue. In privința afacerii asentării se facŭ esențiale simplificărĭ și îmbunĕtățirĭ. Pentru marina de rĕsboiu se creazā a doua reservă, „glóte marine“.

Petersburgŭ, 3 Noemvre. Cu ocasiunea nenorocirei de pe calea ferată la stațiunea Borki, podinile vagonului imperialŭ au fostŭ sfărîmate. Familia împĕrătéscă a căḑutŭ pe traseulŭ liniei, acoperindu'i coperișulŭ vagonului. Servitorulŭ, care tocmai dedea împĕratului cufĕrulŭ, a fostŭ omorîtŭ. Marea princesă Olga a fostŭ asvêrlită din vagonŭ alunecândŭ josŭ pe traseulŭ liniei, dér a rĕmasŭ nevĕtămată; totŭ așa Marele principe Michailŭ, care a zăcutŭ câteva minute sub dĕrîmăturĭ și a fostŭ scosŭ afară.

„ALBINA“ institutŭ de creditŭ și de economii.
Filiala Brașovŭ.

Conspectulŭ operațiuniloră de cassă în luna Octomvrie 1888.

Intrate:

Numĕrarŭ cu 30 Sept. 1888	fl.	50,514.60
Depunerĭ spre fructificare		119,657.72
Cambii rĕscumpărate		138,609.82
Conturĭ curente		16,994.44
Imprumuturĭ pe producte		6,894.44
Imprumuturĭ pe efecte și alte împrumuturĭ		983.50
Monetă		3112.54
Interese și provisiunĭ		4014.17
Comisiunĭ		1255.70
Diverse		6343.78
	fl.	348,380.71

Eșite:

Depunerĭ spre fructificare	fl.	103,455.15
Cambii escomptate		118,025.50
Conturĭ curente		56,609.50
Imprumuturĭ pe producte		11,246.35
Imprumuturĭ pe efecte și alte împrumuturĭ		23,425.—
Monetă		5263.57
Interese și provisiunĭ		671.68
Comisiunĭ		145.70
Diverse		8054.21
Spese și salare		1204.07
Numĕrarŭ cu 31 Octom. 1888		20,279.98
	fl.	348,380.71

V. Bologa, m. p. dirigentŭ. **N. P. Petrescu** m. p. adjunctŭ.

V. Gămulea, m. p. comptabilŭ.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 31 Octomvre st. n. 1888.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.36	Vênd.	9.33
Argintŭ românescŭ	„	9.30	„	9.35
Napoleon-d'orĭ	„	9.59	„	9.62
Lire turcescĭ	„	10.90	„	10.95
Imperialĭ	„	9.90	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5.76
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ	„	126.—	„	127.—
Discontulŭ		6½—8% pe anŭ.		

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Octomvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	101.70
Renta de hârtiă 5%	92.70
Imprumutulŭ căiloră ferate ungare	144.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune)	98.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căiloră ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	116.50
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	105.—
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ	104.40
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguréscŭ	99.50
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguréscŭ	130.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	122.80
Renta de hârtiă austriacă	82.25
Renta de argintŭ austriacă	82.60
Renta de aurŭ austriacă	109 80
Losurĭ din 1860	140.25
Acțiunile băncei austro-ungare	871.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar.	305.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr.	
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.71
Napoleon-d'orĭ	9.62
Mărcĭ 100 imp. germane	59.4
Londra 10 Livres sterlinge	12.02

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugăm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ accelleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurecĭ la Brașovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ* la Brașovŭ: 10 óre înainte de amédĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Brașovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Brașovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgărașŭ* la Brașovŭ: 2 óre diminéța.
e) „ *Săcele* la Brașovŭ: 6 óre 30 minute séra.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Brașovŭ la *Rĕșnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ:* 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgărașŭ:* 4 óre diminéța.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre diminéța.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.